Diarienummer: UN-2025/312
Handläggare: Tapio Liimatainen, utbildningschef

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Granskning av tidiga insatser och särskilt stöd

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningskontorets kompletteringar och anser revisionsrapportens frågor besvarade.

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Knivsta kommun har EY granskat om utbildningsnämnden har säkerställt ett ändamålsenligt arbete med tidiga insatser och särskilt stöd i enlighet med garantin för tidiga stödinsatser. Granskning av tidiga insatser i grundskolan gjordes under hösten 2025.

Den sammanfattade bedömning är att utbildningsnämnden delvis har säkerställt ett ändamålsenligt arbete med tidiga insatser och särskilt stöd i enlighet med garantin för tidiga stödinsatser.

I revisionsrapporten konstateras att nämnden i allt väsentligt *säkerställt att behov av stöd identifieras i enlighet med garantin om tidiga stödinsatser.* Däremot konstaterar granskningen att nämnden endast delvis *säkerställt ett ändamålsenligt arbete med utredning av särskilt stöd*. Vidare så konstaterar revisionen att nämnden endast delvis *säkerställt att lärares arbetsbelastning och resurser är tillräckliga för att genomföra planerade åtgärdsprogram* och att nämnden *säkerställt en systematisk och ändamålsenlig uppföljning av arbetet med tidiga insatser och särskilt stöd*.

Ärendets uppkomst och historik

I skollagen anges att skolan ska ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Utbildningen ska ta hänsyn till alla elevers olika behov, där en strävan ska vara att uppväga skillnader i deras förutsättningar. Detta innebär att organisera verksamheten på individ-, grupp-, och skolnivå så att eleverna får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. För elever i behov av ytterligare stöd kan skolan arbeta med extra anpassningar samt särskilt stöd.

Skolinspektionens tematiska tillsyn av särskilt stöd (2024) visar att identifiering av behov av stöd inte görs i tid. De menar att stöd ofta är otillräckligt och sätts in för

sent. Av Skolinspektionens senaste enkät till pedagoger i Knivsta framgår att 46,3 procent av Knivstas lärare (F-9) inte tycker att deras skola utreder behov av särskilt stöd skyndsamt. Av enkäten framgår också att endast 51,2 procent av lärarna svarar att skolan ger eleven det stöd som utredningarna konstaterar behov av.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

► Har nämnden säkerställt att behov av stöd identifieras i enlighet med garantin om tidiga stödinsatser?

o Hur identifieras dessa elever och vilka metoder och verktyg används för detta?

► Har nämnden säkerställt ett ändamålsenligt arbete med utredning av särskilt stöd?

► Har nämnden säkerställt att lärares arbetsbelastning och resurser är tillräckliga för att genomföra planerade åtgärdsprogram?

o Vad tycker intervjuade lärare är de största utmaningarna sett till sina egna förutsättningar?

► Har nämnden säkerställt en systematisk och ändamålsenlig uppföljning av arbetet med tidiga insatser och särskilt stöd?

Rapporten visar följande:

- *Har nämnden säkerställt att behov av stöd identifieras i enlighet med garantin om tidiga stödinsatser?*

  • Hur identifieras dessa elever och vilka metoder och verktyg används för detta?

Bedömning: Ja, i allt väsentligt. Bedömningen utgår från att det finns en övergripande screeningplan som möjliggör identifiering av elever med behov av särskilt stöd. Arbetet omfattar systematisk kartläggning och bedömning av kunskaper i svenska, engelska och matematik, med stöd av Skolverkets nationella bedömningsstöd. Identifieringen av dessa elever sker genom lärarobservationer, när eleverna inte har klarat testerna i screeningplanen, och via specifika bedömningar i samverkan med elevhälsoteam.

- *Har nämnden säkerställt ett ändamålsenligt arbete med utredning av särskilt stöd?*

Bedömning: Delvis. Bedömningen grundas på att utbildningskontoret har tagit fram en handledning för arbetet med stödinsatser, där utredningsprocessen för särskilt stöd beskrivs. Handledningen innehåller även ett frågeformulär som används för att kartlägga elevens behov. Däremot är mallarna för utredning av särskilt stöd otydliga. Bristen på tydliga mallar medför att utredningarna varierar mellan skolor, vilket kan leda till olika kvalitet.

- *Har nämnden säkerställt att lärares arbetsbelastning och resurser är tillräckliga för att genomföra planerade åtgärdsprogram?*

  • Vad tycker intervjuade lärare är de största utmaningarna sett till sina egna förutsättningar?

Bedömning: Delvis. Bland undersökta låg- och mellanstadieskolor finns mellan två och fyra specialpedagoger och speciallärare vardera, där intervjuade uppger att det generellt finns tillräckligt med personal för att genomföra planerade åtgärdsprogram. Det sker dock inte någon systematisk uppföljning för att undersöka behovet och arbetsbelastning gällande genomförandet av åtgärdsprogrammen.

Brist på speciallärare vid en av högstadieskolorna i kommunen gör att ordinarie lärare får ta större ansvar för genomförandet av åtgärdsprogram. Det finns även utmaningar för lärarna och specialpedagogerna när det gäller att stötta elever med större svårigheter, som till exempel allvarliga talsvårigheter. Dessa elever upplevs inte skolan stötta på egen hand utan behöver hjälp från andra aktörer.

Medarbetarundersökningen hösten 2025 gav grundskolans arbetsbelastning och stöd ett resultat på 62 av 100, där 81 är godkänt. Undersökningen ger dock ingen detaljerad bild av lärarnas arbetsbelastning avseende just åtgärdsprogrammen att protokollen inte är tillräckligt utförliga rörande vilken information som delats samt avsaknad av bifogad dokumentation.

- *Har nämnden säkerställt en systematisk och ändamålsenlig uppföljning av arbetet med tidiga insatser och särskilt stöd?*

Bedömning: Delvis. Bedömningen visar att utbildningsnämnden följer upp sina mål med hjälp av nyckeltal, men att metoder som LegiLexi, Lexplore och Matteappen inte har återrapporterats under 2025. Specialpedagoger följer vanligtvis upp åtgärdsprogram efter 6–8 veckor. En kartläggning hösten 2025 visade att fler elever med särskilt stöd finns i årskurs 6–9 än i lägre årskurser, men analys kring antalet åtgärdsprogram saknas. Det saknas även övergripande uppföljning av behov, åtgärder och effekter på skolnivå av särskilt stöd.

Förslag på åtgärder:

- *Det har skett en översyn av mallarna som upplevs som otydliga under hösten 2025.*
- *Vid utbildningsnämndens möte i december beslutades att förvaltningen ska redovisa resultaten från olika screeningar löpande.*
- *Under hösten har antalet åtgärdsprogram över tid granskats av förvaltningen och detta är något som ska fortsätta att omhändertas i de datadrivna sammanställningarna.*

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har inga ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2026-01-25

Revisionsrapport – granskning av tidiga insatser och särskilt stöd 2026-12-16

Bilaga 1 – ansvarsfördelning vid särskilt stöd

Beslutet skickas till

Akten
Revisorerna
Kommunfullmäktige

Tapio Liimatainen
Utbildningschef

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja ☒ Nej ☐

Tidiga insatser och särskilt stöd påverkar elever i hög grad.

2. Hur har barns bästa beaktats?

Ja, rutinerna har förtydligats.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

Finns inga kända.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja ☐

Nej ☐

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument. ☒